

Snublestener

Taler

Olemic Thommessen

Dato

9 september 2015

Sted

Gamle Drammensvei 38, Stabekk

Omstendigheter

Tale ved nedleggelse av snublestener

- 1 Kjære etterkommere, kjære alle sammen.

Det kan være bekvemt, ja behagelig, å glemme. Noen ganger er det også riktig å gjøre det.

5

Glemsel kan være det som gjør det mulig å gå videre i livet. Men det kan også være det som åpner for å gjenta fortidens forbrytelser, fordi vi ikke gjenkjenner farene.

- 10 Noen erfaringer i fortiden er så alvorlig at vi ikke har lov til å glemme dem. De angår oss som samfunn, fordi de berører grunnleggende felles erfaringer.

Snublestenene som legges ned her i dag er virkningsfulle symboler, blant annet fordi de er et svar på både samfunnets og enkeltmenneskenes behov for å

- 15 minnes. For å minnes forbrytelsen i all dens grusomhet, men fremfor alt for å minnes ofrene.

Stenene forteller individuelle historier, om enkelte menneskeskjebner. Hver og en av dem har et navn. Hvert navn rommer et liv av følelser, av erfaringer og av

20 for tidlig avbrutte livsløp, knuste drømmer og fremtidshåp. Fra nå skal stenen stå igjen som det fysiske uttrykket for det savnet som hver og en av disse etterlot seg.

- 25 De vi minnes her var alle kvinner, og de tilhørte den samme familien. Og alle ble myrdet samme dag, 1. desember 1942.

Den kanskje mest hjerteskjærende historien av alle, er historien om lille Ada

30 Ester Kahn, som bare fikk bli fire år gammel. Tidligere i dag fikk hun sin sten i Storengveien, der hun bodde sammen med sin mor, Cecilie Kahn, og tanten Solveig Florence, som også fikk sine snublestener i dag.

I huset her bodde Adas tante Annie Louise Benkow og hennes kusine Rebekka Cecilie Oster.

35 Disse kvinnene tilhørte en familie som allerede tidligere hadde vært tvunget på flukt fra jødeforfølgelser. Nå ble de innhentet av jødehatets grusomste utslag, og det skjedde her i det vanligvis så trygge Norge.

40 Derfor får vi i dag snublestener her i Bærum, slik vi tidligere har fått det andre steder i landet. Dessverre er det også behov for enda flere i fremtiden, før alle som skal minnes har fått sin sten.

Og ikke bare her i Norge. Stenene som legges ned i dag knytter disse
45 enkeltskjebnene til den store europeiske fortellingen. Den fortellingen som betyr at disse kvinnene var blant ofrene for tidenes verste forbrytelse mot menneskeheten.

De er viktige deler av en fellesmenneskelig historie. Et europeisk sår som ikke er
50 leget. Denne historien angår oss nasjonalt, den er en del av vår felles norske historie. Og den angår oss lokalt. Det skjedde ikke bare andre steder, under andre forhold. Det skjedde her. Akkurat her. Og gjerningsmennene var ikke bare fremmede okkupanter, men også nordmenn og representanter for norske myndigheter. Det er det disse snublestenene er så talende uttrykk for. Det
55 bringer oss tett på historien, og historiens ofre tett på oss.

Over hele Europa finnes det snublestener, som forteller sin historie om enkeltskjebner. Mange av dem er dessverre også historien om slekter som ble helt utryddet, om familiehistorier som fikk en brå og unaturlig slutt.

60 Det gjelder heldigvis ikke her. Mennene i familien hadde flyktet fra landet, og ble reddet. Lille Ada fikk riktig nok aldri se sin onkel Jo vokse opp til å bli en av Norges viktigste samfunnsrøster og politikere, men gjennom ham bidro likevel hennes skjebne til å forme det moderne Norge.

65 Som en aldri hvilende forkjemper for det humane, for menneskerettigheter og

for å ta kampen mot rasisme, hat og diskriminering, bar Jo Benkow med seg minnet om de forbrytelsene som rammet hans mor, søster, tanter og nieser hele livet.

Og han forvaltet deres minne ved å gjøre kampen mot den typen krefter de falt som ofre for til et livslangt prosjekt. Et prosjekt som gjorde ham til en av Norges høyest aktede politikere.

Jo Benkows eksempel viser også det viktige i å huske, og å la minnet bli retningsgivende for våre valg, og de verdier vi lar oss styre av.

Det er det disse snublestenene er daglige påminnelser om, for dette er historier som angår oss alle. Nå blir det enda vanskeligere å glemme.

Kilde

www.stortinget.no

Emner

Andre verdenskrig, Avduking, Holocaust, Jøder

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/snublestener>